

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie Europejskiego Banku Wodoru”

[COM(2023) 156 final]

(2023/C 293/18)

Sprawozdawca: **Thomas KATTNIG**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 2.5.2023
Podstawa prawna	Artykuł 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Transportu, Energii, Infrastruktury i Społeczeństwa Informacyjnego
Data przyjęcia przez sekcję	16.5.2023
Data przyjęcia na sesji plenarnej	14.6.2023
Sesja plenarna nr	579
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	162/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) z zadowoleniem przyjmuje pomysł Komisji Europejskiej dotyczący utworzenia Europejskiego Banku Wodoru i wzywa Komisję, aby – biorąc pod uwagę szczególne uwagi i zalecenia zawarte w opinii Komitetu w sprawie europejskiej strategii w zakresie wodoru – bardziej precyzyjnie określiła niżej przedstawione kwestie lub uwzględniła je przy opracowywaniu i wcielaniu w życie koncepcji Europejskiego Banku Wodoru z perspektywy polityki gospodarczej i społecznej oraz polityki ochrony środowiska.

1.2. EKES podkreśla, że paliwa kopalne nie mogą być dotowane z funduszy UE. W związku z tym zasadę „nie szkodzić” należy stosować również do funduszy związanych z Bankiem: wodór (H₂) musi być finansowany z funduszy UE tylko wtedy, gdy wykorzystywana energia elektryczna pochodzi ze źródeł zgodnych z rozporządzeniem w sprawie systematyki i uważanych za wnoszące istotny wkład w obniżenie emisyjności.

1.3. Finansowanie Europejskiego Banku Wodoru powinno priorytetowo traktować produkcję zielonego wodoru i musi być zgodne z przepisami UE dotyczącymi wodoru. EKES uważa, że aby jak najlepiej zarządzać popytem i dostępnością w trudnych do elektryfikacji sektorach (zwłaszcza w sektorze stalowym), Bank powinien służyć jako narzędzie zarządzania popytem. Ponadto wspólny mechanizm udzielania zamówień w sektorach, które trudno zelektryfikować, powinien pomóc w uniknięciu wewnątrz europejskiej konkurencji cenowej, zwłaszcza w okresie rozruchu.

1.4. EKES sprzeciwia się zwiększającemu ogólne zapotrzebowanie na energię wykorzystywaniu (nieodnawialnych) źródeł energii z europejskich sieci elektroenergetycznych na potrzeby energochłonnych procesów elektrolizy. Podkreśla, że należy promować wykorzystywanie wodoru w powiązaniu z rozwojem odnawialnych źródeł energii i tylko tam, gdzie bezpośrednia elektryfikacja nie jest możliwa.

1.5. W dobie rozlicznych kryzysów należy koniecznie w pełni wykorzystać potencjał tworzenia miejsc pracy w rozwijających się sektorach. W związku z tym EKES wzywa Komisję do przeprowadzenia analizy w celu określenia umiejętności pracowników upadających gałęzi przemysłu, które byłyby przydatne w nowych miejscach pracy w sektorze wodoru.

1.6. Zgodnie z planem REPowerEU do 2030 r. w Unii Europejskiej ma zostać wyprodukowanych 10 mln ton zielonego wodoru. Aby osiągnąć niezależność energetyczną i nie przyczynić się do nowych strategicznych zależności, należy nadać priorytet przyspieszeniu rozwoju i wzrostu europejskich zdolności produkcyjnych.

1.7. EKES uważa, że przy opracowywaniu wytycznych dotyczących alokacji środków z Europejskiego Banku Wodoru nie należy brać pod uwagę wyłącznie opłacalności projektów, które mają otrzymać wsparcie. Zamiast tego należy wprowadzić szereg dodatkowych kryteriów jakościowych, takich jak zrównoważenie środowiskowe oraz zrównoważony rozwój społeczny.

1.8. EKES uważa, że istniejący unijny system handlu emisjami (EU ETS) wymaga dalszego wzmocnienia, między innymi poprzez zapewnienie skutecznych środków ochronnych ukierunkowanych na przywóz (mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂). Przewidywalna i charakteryzująca się mniejszą zmiennością ścieżka cenowa może pomóc zapewnić bezpieczeństwo niezbędnych inwestycji w zielony wodór. Głównym priorytetem Komisji powinno być zagwarantowanie pewności inwestycji w ramach EU ETS, zniesienie dopłat do gazu ziemnego, a także zapewnienie wsparcia badań, technologii i innowacji z myślą o wytwarzaniu i dystrybucji zielonego wodoru.

1.9. EKES podkreśla, że wykorzystywanie wodoru musi podlegać wysokim wymogom bezpieczeństwa technicznego, zwłaszcza w odniesieniu do instalacji eksploatacyjnych, oraz że konieczne będzie ustanowienie określonych warunków i monitorowania w celu rozpoznawania i ograniczania zagrożeń.

1.10. EKES ubolewa, że nie przeprowadzono wystarczającej refleksji nad wdrażaniem strategii w różnych sektorach, i wzywa do większego zaangażowania opinii publicznej w ten proces transformacji – zarówno na poziomie przedsiębiorstw, jak i na szczeblu politycznym. Ponadto wzywa Komisję do oceny wpływu rozwoju zielonego wodoru na koszty energii ponoszone przez gospodarstwa domowe.

1.11. EKES zaleca, by Komisja doprecyzowała okresy przejściowe dla przemysłu zgodnie z potrzebami poszczególnych sektorów w oparciu o ścieżki i cele redukcji emisji. Należy wesprzeć przemysł stalowy, cementowy i chemiczny w przekształcaniu ich systemów energetycznych i metod produkcji, a także wziąć tu pod uwagę części sektora transportu. Komitet zaznacza, że w przeciwnym razie te wysokoemisyjne pod względem CO₂ gałęzie przemysłu mogą nie przetrwać zmian.

1.12. EKES uważa, że Europejski Bank Wodoru, w koordynacji z państwami członkowskimi i ich organami oraz z innymi europejskimi instrumentami i instytucjami finansowania, powinien zapewnić koordynację środków w taki sposób, aby przyniosły one jak największe korzyści, a przy tym unikać nadmiernego finansowania.

1.13. EKES jest zdania, że uregulowania dotyczące Banku powinny zawierać przepisy dotyczące przeciętnych wynagrodzeń, rozwoju siły roboczej i przygotowania zawodowego, podobne do przepisów amerykańskiej ustawy o obniżeniu inflacji (IRA).

1.14. EKES zgadza się z ideą przyświecającą utworzeniu Banku, zgodnie z którą należy zapewnić zachęty sprzyjające powstaniu rynku wodoru. Planowane zaostrzenie przepisów dotyczących rozdziału własnościowego zintegrowanych pionowo przedsiębiorstw podcięłoby skrzydła wielu projektom komunalnym. Utrudniłoby to rozwój technologii wodorowych i oznaczałoby szybki koniec zintegrowanych na szczeblu lokalnym projektów w zakresie usług komunalnych.

1.15. EKES apeluje, by w ramach programów finansowania Banku przedsiębiorstwa publiczne i komunalne nie znajdowały się w mniej korzystnej sytuacji niż przedsiębiorstwa rynkowe.

1.16. EKES jest zdania, że europejska transformacja energetyczna może się udać tylko wtedy, gdy światowy handel surowcami, a zwłaszcza energią, również będzie oparty na zasadach zrównoważoności ekologicznej i zrównoważonego rozwoju społecznego oraz promowania odnawialnych źródeł energii.

2. Kontekst ogólny

2.1. W komunikacie w sprawie Europejskiego Banku Wodoru ⁽¹⁾ przedstawiono ogólną koncepcję Banku Wodoru jako instrumentu finansowego służącego uruchomieniu i promowaniu produkcji i importu zielonego wodoru (H₂) w UE, a także finansowania publicznego i prywatnego oraz, co za tym idzie, tworzenia rynku wodoru i jego łańcucha wartości. Europejski Bank Wodoru nie jest zatem bankiem. W inicjatywie określono cztery filary Europejskiego Banku Wodoru, które powinny zacząć funkcjonować do końca 2023 r. Zakłada się, że Bank zniweluje lukę kosztową między zielonym wodorem a paliwami kopalnymi w przypadku pierwszych projektów za pośrednictwem systemu aukcyjnego i stałej opłaty za kilogram/H₂ wyprodukowanego przez maksymalnie dziesięć lat. Planuje się system zapewniający przejrzystość i koordynację w odniesieniu do dostępności, w tym ustalenia lub umowy z państwami trzecimi dotyczące zakupu wodoru.

2.2. W komunikacie brakuje wyraźnego związku między unijną polityką w zakresie wodoru a strategicznym podejściem opartym na otwartej autonomii i unijną polityką przemysłową i polityką konkurencji. Podano jedynie ograniczone informacje na temat wykorzystania środków z funduszu innowacyjnego, planowanej realokacji zasobów oraz oczekiwanego związku między inwestycjami publicznymi i prywatnymi. Podobnie nie określono priorytetów w zakresie produkcji, wykorzystania i dystrybucji zielonego wodoru.

⁽¹⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52023DC0156>

2.3. Europejski Bank Wodoru, dysponujący budżetem w wysokości 3 mld EUR, ma przyczynić się do rozwoju rynku wodoru, ograniczenia zależności od paliw kopalnych i obniżenia emisji gazów cieplarnianych netto do zera do 2040 r. Inwestycje niezbędne do rozwoju produkcji wodoru oszacowano na 335–471 mld EUR⁽²⁾, co oznacza, że większość potrzebnych środków musi pochodzić od państw członkowskich i ze źródeł prywatnych, nawet przy uwzględnieniu innych dostępnych funduszy UE.

2.4. W tym kontekście Komisja podkreśla, że zielony wodór będzie kluczowy w tworzeniu inteligentnego, lepiej zintegrowanego, zoptymalizowanego i bezpiecznego niezależnego systemu energetycznego. Zielony wodór i jego łańcuch wartości mogą odgrywać ważną rolę w kompensowaniu zmienności przepływu energii odnawialnej i ukierunkowanym zasilaniu sektorów, których elektryfikacja jest trudna lub niewykonalna.

2.5. Wodór (H₂) można produkować na różne sposoby, ale często nie są one przyjazne dla klimatu ani zielone, ani nawet neutralne dla klimatu. Decydującym czynnikiem jest tu źródło energii wykorzystywane do jego produkcji. Istnieje na przykład wodór „brązowy” powstający w wyniku gazyfikacji węgla, wodór „szary” produkowany przy użyciu paliw kopalnych i wodór „czerwony” produkowany z energii jądrowej. Produkcja „niebieskiego” wodoru generuje duże ilości metanu (otrzymywany dwutlenek węgla jest wychwytywany i składowany). Jednak ekologiczny jest bez wyjątku jedynie wodór „zielony”, wytwarzany przy wykorzystaniu nadmiaru energii z odnawialnych źródeł energii (wiatru, wody lub energii słonecznej)⁽³⁾. W tym kontekście EKES zwraca uwagę na swoją opinię TEN/718⁽⁴⁾, w której z zadowoleniem przyjął wyjaśnienia Komisji dotyczące definicji czystego wodoru (H₂). Zauważa jednak, że w perspektywie krótko- i średnioterminowej strategia pozostaje otwarta na inne formy niskoemisyjnego wodoru, uzyskiwanego z paliw kopalnych przy stosowaniu wychwytywania i składowania dwutlenku węgla (CCS) – technologii, która jest wciąż w fazie wdrażania. Na całym świecie jedynie 1 % zapotrzebowania na energię można obecnie zaspokoić dzięki zielonemu wodorowi – jest to bardzo rzadki, niewystarczający, a zatem strategiczny zasób.

2.6. We wniosku dotyczącym planu REPowerEU Komisja wezwała do przyspieszenia rozwoju technologii wodorowej do lata 2023 r., tak aby do 2030 r.⁽⁵⁾ stworzyć infrastrukturę do produkcji, importu i transportu 20 mln ton wodoru.

2.7. Program InvestEU ma na celu wspieranie publicznych i prywatnych inwestycji w technologie przyjazne dla klimatu, w tym technologie napędu wodorowego. Plan przemysłowy Zielonego Ładu zawiera propozycje uproszczenia procedur InvestEU i dostosowania ich do obecnych potrzeb. Fundusz innowacyjny ma wspierać nowatorskie technologie i rozwiązania, które przyczynią się do dekarbonizacji energochłonnych gałęzi przemysłu, a także do większego wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i magazynowania energii. Według planu przemysłowego Zielonego Ładu w tym dziedzinie do dyspozycji będzie kwota 40 mld EUR. Europejski Bank Wodoru ma wesprzeć rozwój unijnego rynku wodoru kwotą 3 mld EUR. W związku z tym większość potrzeb inwestycyjnych musi zostać zaspokojona przez państwa członkowskie i inwestycje prywatne.

2.8. Według szacunków Hydrogen Europe produkcja wodoru w UE stworzy około 1 mln nowych miejsc pracy, w tym około 150 tys. miejsc pracy wymagających wysokich kwalifikacji.

3. Uwagi ogólne

Wsparcie wyłącznie dla zielonego wodoru

3.1. EKES podkreśla, że paliwa kopalne nie mogą być dotowane z funduszy UE. Zasada „nie szkodzić”, o której jest wyraźnie mowa w unijnej systematyce dotyczącej zrównoważonego rozwoju, musi zatem stosować się również do funduszy związanych z Europejskim Bankiem Wodoru. EKES podkreśla, że elektroliza wodoru może być finansowana ze środków UE tylko wtedy, gdy energia elektryczna wykorzystywana do tego celu⁽⁶⁾ pochodzi ze źródła zgodnego z rozporządzeniem w sprawie systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju i uważanego za wnoszące istotny wkład w obniżenie emisyjności. W związku z tym zaznacza, że zielony wodór, będący jedyną opcją zgodną z celami neutralności klimatycznej, musi stanowić priorytet w ramach Europejskiego Banku Wodoru⁽⁷⁾.

⁽²⁾ Dokument roboczy służb Komisji SWD(2022) 230, s. 28.

⁽³⁾ *Wasserstoff-Farbenlehre* (kolory wodoru) | SOLARIFY.

⁽⁴⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Strategia w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu« [COM(2020) 301 final] (Dz.U. C 123 z 9.4.2021, s. 30).

⁽⁵⁾ COM(2022) 230 final, s. 7 i SWD(2022) 230 final, s. 26.

⁽⁶⁾ Na przykład jeżeli operator elektrolizerów wykaże, że otrzymuje energię elektryczną do elektrolizy bezpośrednio z nowo wybudowanej elektrowni wytwarzającej energię ze źródeł odnawialnych lub posiada umowę na dostawy energii elektrycznej, która jest aktywowana dopiero wtedy, gdy ceny na rynku hurtowym są negatywne.

⁽⁷⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Strategia w zakresie wodoru na rzecz Europy neutralnej dla klimatu”, COM(2020) 301 final (Dz.U. C 123 z 9.4.2021, s. 30).

3.2. W perspektywie długoterminowej jedynie produkcja zielonego wodoru powinna otrzymać wsparcie finansowe. EKES zaleca, aby pierwszą aukcję – zapowiedzianą przez Komisję na jesień 2023 r. w celu promowania produkcji zielonego wodoru – ograniczyć do sektorów, w których elektryfikacja jest utrudniona.

3.3. Jednocześnie EKES przyznaje, że stosowanie „niebieskiego” wodoru będzie konieczne, zanim wodór odnawialny stanie się dostępny w odpowiedniej ilości i po akceptowalnej cenie. Aby zarządzać popytem, Europejski Bank Wodoru powinien służyć jako narzędzie agregacji zapotrzebowania, dostarczać ogłędu zapotrzebowania na wodór i jego dostępności w sektorach, których elektryfikacja jest trudna, oraz łączyć to zapotrzebowanie w taki sposób, aby cena dostaw była jak najniższa. Oznacza to, że Bank będzie funkcjonować podobnie do unijnej platformy zakupu energii, tak jak zasugerowano w komunikacie w sprawie Europejskiego Banku Wodoru.

3.4. EKES podziela pogląd wyrażony w komunikacie w sprawie Banku, że mechanizm wspólnych zamówień na wodór w sektorach, których elektryfikacja jest trudna, może pomóc przeciwdziałać konkurencji wewnątrz Europy i zamiast tego zachęcać do wspólnego udzielania zamówień. Wspólne zamówienia mogą przyczynić się do ustanowienia pierwszych działających łańcuchów wartości dla przywozu do UE. EKES zauważa, że Bank będzie musiał dysponować znacznymi kompetencjami zawodowymi w kilku różnych dziedzinach z uwagi na to, że będzie odpowiadał zarówno za finansowanie, jak i za koordynację.

3.5. EKES sprzeciwia się wykorzystywaniu nieodnawialnych źródeł energii z europejskich sieci elektroenergetycznych na potrzeby energochłonnych procesów elektrolizy i tym samym zwiększaniu ogólnego zapotrzebowania na energię. Zamiast tego potrzebne są jasne i przejrzyste przepisy dotyczące wykorzystania do rozwoju produkcji zielonego wodoru wyłącznie nadwyżek energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Podkreśla, że należy promować wykorzystywanie wodoru w powiązaniu z rozwojem odnawialnych źródeł energii i tylko tam, gdzie bezpośrednia elektryfikacja nie jest możliwa.

3.6. Jak wskazano w europejskim planie działania w zakresie wodoru Hydrogen roadmap Europe⁽⁸⁾, wykorzystanie zielonego wodoru nie nadaje się do powszechnego, codziennego użytkowania przez konsumenta końcowego, zwłaszcza w dziedzinie transportu prywatnego i systemów ogrzewania.

3.7. EKES uważa, że przy opracowywaniu wytycznych dotyczących alokacji środków z Europejskiego Banku Wodoru nie należy brać pod uwagę wyłącznie opłacalności projektów, które mają otrzymać wsparcie. Przeciwnie, kluczowymi kryteriami muszą tu być bezpieczeństwo energetyczne, zrównoważenie środowiskowe, promowanie i utrzymanie wysokiej jakości miejsc pracy oraz pilny charakter potrzeb inwestycyjnych. Ponadto obowiązkowe powinno być zapewnienie konkurencyjności, ustanowienie kryteriów społecznych i środowiskowych oraz wykorzystywanie energii ze źródeł odnawialnych w krajach będących dostawcami.

3.8. EKES uważa, że istniejący system EU ETS wymaga dalszego wzmocnienia, między innymi poprzez zapewnienie skutecznych środków ochronnych ukierunkowanych na przywóz (mechanizm dostosowywania cen na granicach z uwzględnieniem emisji CO₂). Przewidywalna i charakteryzująca się małą zmiennością ścieżka cenowa może pomóc zapewnić bezpieczeństwo niezbędnych inwestycji w zielony wodór. Priorytetem Komisji powinno być skuteczne zarządzanie ilością i zagwarantowanie pewności inwestycji w ramach EU ETS, zniesienie dopłat do gazu ziemnego, a także zapewnienie finansowania badań, technologii i innowacji z myślą o wytwarzaniu i dystrybucji zielonego wodoru.

3.9. EKES zaznacza, że rozwój gospodarki wodorowej z uwzględnieniem konkretnych sektorów i zastosowań wymaga akceptacji i udziału ogółu społeczeństwa – zarówno przedsiębiorców, jak i pracowników oraz konsumentów. Ubolewa, że nie przeprowadzono wystarczającej refleksji nad wdrażaniem strategii w różnych sektorach, i wzywa do większego zaangażowania opinii publicznej w ten proces transformacji – zarówno na poziomie przedsiębiorstw, jak i na szczeblu politycznym. Ponadto wzywa Komisję do oceny wpływu rozwoju zielonego wodoru na koszty energii ponoszone przez gospodarstwa domowe.

3.10. Komisja położyła już podwaliny pod inwestycje w technologię zielonego wodoru i rozwój infrastruktury dzięki zatwierdzeniu projektu „IPCEI Hy2Tech”. EKES apeluje o spójność między istniejącymi inicjatywami, programami wsparcia i projektami IPCEI a działaniami wspierającymi Europejski Bank Wodoru.

Zmniejszanie strategicznych zależności

3.11. Zgodnie z planem REPowerEU do 2030 r. w Unii Europejskiej ma zostać wyprodukowanych 10 mln ton zielonego wodoru. Aby osiągnąć niezależność energetyczną i nie przyczynić się do nowych strategicznych zależności, należy nadać priorytet przyspieszeniu rozwoju i wzrostu europejskich zdolności produkcyjnych. Mając to na uwadze, przy przywozie

⁽⁸⁾ Wspólne Przedsięwzięcie na rzecz Czystego Wodoru (2019), *Hydrogen roadmap Europe, A sustainable pathway for the European energy transition*, Hydrogen roadmap Europe – Urząd Publikacji Unii Europejskiej (europa.eu).

wodoru trzeba również dywersyfikować źródła dostaw i zamówienia na dostawy oraz uwzględniać wartości europejskie. W tym procesie należy wziąć pod uwagę realia geograficzne (np. możliwości i zdolności produkcyjne i eksportowe danego kraju) oraz cele UE w zakresie autonomii strategicznej. Elementem umów z państwami trzecimi powinno być zobowiązanie do zrównoważenia środowiskowego, zrównoważonego rozwoju społecznego i stabilności gospodarczej.

3.12. Ponadto EKES jest zdania, że umowy w sprawie importu zielonego wodoru powinny być zawierane tylko wtedy, gdy wartość dodana przynosi korzyści również producentom krajowym w krajach będących dostawcami, a wódór importowany z państw trzecich jest produkowany wyłącznie z nadwyżek energii elektrycznej pochodzącej z odnawialnych źródeł energii. Sprzyja to osiągnięciu neutralności emisyjnej gospodarki w UE i w państwach trzecich.

3.13. EKES uważa, że europejska transformacja energetyczna może się udać tylko wtedy, gdy światowy handel surowcami, a zwłaszcza energią, również będzie oparty na zasadach zrównoważoności ekologicznej i zrównoważonego rozwoju społecznego oraz promowania odnawialnych źródeł energii. Polityka energetyczna i przemysłowa UE nie może utrudniać krajom globalnego Południa ich własnej sprawiedliwej transformacji ani nie może uniemożliwiać im budowania własnych zdolności w sektorze wodoru. Strategiczny ekstraktywizm dotyczący energii jest szkodliwy dla globalnej transformacji energetycznej, a tym samym w perspektywie długoterminowej także dla europejskiej transformacji energetycznej. Zamiast tego potrzebne są nowe sposoby podejścia do zawierania międzynarodowych umów o współpracy w dziedzinie klimatu i energii.

Finansowanie i wdrażanie instytucjonalne

3.14. EKES uważa, że Europejski Bank Wodoru, w koordynacji z państwami członkowskimi oraz z innymi europejskimi instrumentami i instytucjami finansowania, powinien zapewniać koordynację środków w taki sposób, aby przynosiły one jak największe korzyści, a przy tym unikać nadmiernego finansowania. By zapewnić powodzenie Banku, należy jednocześnie maksymalnie ograniczyć biurokratyczne przeszkody w dostępie do funduszy, zwłaszcza w świetle prostoty amerykańskiej ustawy o obniżeniu inflacji (IRA). EKES zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia atrakcyjnego i bezpiecznego otoczenia dla inwestorów, aby zapobiec odpływowi inwestycji do innych miejsc, które przyciągałyby inwestycje dzięki korzystnym warunkom długoterminowym, takim jak te oferowane przez amerykańską IRA.

3.15. EKES jest zdania, że uregulowania dotyczące Banku powinny zawierać przepisy dotyczące przeciętnych wynagrodzeń, rozwoju siły roboczej i przygotowania zawodowego, podobne do przepisów IRA, aby zapewnić większemu i bardziej zróżnicowanemu gronu pracowników z odpowiednimi umiejętnościami dostęp do dobrych miejsc pracy oraz aby pracownicy mieli umiejętności niezbędne do osiągnięcia celów w zakresie czystej energii.

3.16. Z uwagi na to, że oprócz inwestycji publicznych konieczne są znaczne inwestycje prywatne, niezbędne jest oszacowanie ex ante efektu mnożnikowego tych pierwszych, w oparciu o dokładną ocenę ex post niedawnych programów (InvestEU, IPCEI itp.).

3.17. EKES uważa, że należy stworzyć zachęty, takie jak rozwój inteligentnych sieci, infrastruktury, zdolności magazynowania i ram prawnych, wspierające powstanie rynku wodoru. Planowane zaostrzenie od 2031 r. zasad rozdziału własnościowego przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo (często chodzi tu o gminne zakłady użyteczności publicznej), które mogą prowadzić działalność w zakresie albo produkcji wodoru, albo eksploatacji sieci, podcięłoby skrzydła wielu projektom komunalnym. Utrudniłoby to rozwój technologii wodorowych i oznaczałoby szybki koniec zintegrowanych na szczeblu lokalnym projektów w zakresie usług komunalnych.

3.18. EKES apeluje, by w ramach programów finansowania Europejskiego Banku Wodoru przedsiębiorstwa publiczne i komunalne nie znajdowały się w mniej korzystnej sytuacji niż przedsiębiorstwa rynkowe.

Wymiar społeczny

3.19. W czasach licznych kryzysów zasadnicze znaczenie mają inwestycje w miejsca pracy dostosowane do przyszłych wyzwań. EKES podkreśla więc znaczenie wysokiej jakości szkoleń dla pracowników oraz potrzebę zwiększenia atrakcyjności sektora energetycznego dla młodych Europejczyków. W tym celu UE mogłaby ustanowić centra doskonałości dla przygotowania zawodowego w obszarach działalności, które są niezbędne w kontekście zielonego wodoru. Należy tu zapewnić spójność z akademiami przemysłu neutralnego emisyjnie, które Komisja zaproponowała w planie przemysłowym Zielonego Ładu. Akademie te powinny również prowadzić programy podnoszenia i zmiany kwalifikacji w strategicznych sektorach energii i produkcji, takich jak sektor zielonego wodoru. Ponadto Komisja powinna ściśle współpracować z państwami członkowskimi w celu stworzenia standardowych procesów akredytacji, zapewnienia wzajemnego uznawania kwalifikacji oraz opracowania wytycznych dotyczących kształcenia i szkolenia w omawianej dziedzinie.

3.20. Oprócz tych sektorowych i specyficznych dla danego przedsiębiorstwa programów podnoszenia i zmiany kwalifikacji należy również położyć większy nacisk w społeczeństwie na szkolenie zawodowe i dalsze kształcenie. W całym systemie edukacji należy robić więcej, aby zwiększyć świadomość na temat sprawiedliwej transformacji i zapewnić niezbędne umiejętności.

3.21. Tworzenie miejsc pracy dzięki stosowaniu technologii wykorzystującej zielony wodór wymaga wspierania MŚP, które tworzą prawie dwie trzecie zatrudnienia w europejskim niefinansowym sektorze prywatnym⁽⁹⁾. EKES wzywa Komisję, by przy projektowaniu Europejskiego Banku Wodoru zwróciła szczególną uwagę na wspieranie MŚP.

3.22. EKES zauważa również, że poprawa konkurencyjności i odporności UE wymaga utrzymania kontroli nad jej aktywami i gałęziami przemysłu oraz przeciwdziałania dumpingowi przemysłowemu ze strony innych regionów świata.

Wymogi bezpieczeństwa

3.23. EKES podkreśla, że wykorzystywanie wodoru musi podlegać wysokim wymogom bezpieczeństwa technicznego, zwłaszcza w odniesieniu do instalacji eksploatacyjnych, oraz że konieczne będzie ustanowienie określonych warunków i monitorowania w celu rozpoznawania i ograniczania zagrożeń.

Bruksela, dnia 14 czerwca 2023 r.

Oliver RÖPKE
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

⁽⁹⁾ <https://www.touteurope.eu/actualite/les-entreprises-dans-l-union-europeenne.html>